

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

O neugodnih razmerah, ki ovirajo šolski napredek na ljudskih šolah po deželi in o sredstvih, s katerimi bi se jim dalo v okom priti.

Spisal Ant. Drganec, c. kr. okr. šolski nadzornik.

Za blagor in razvitek
naroda naj bode nam
prva skrb.

Sledeči sestavek je namenjen napredku našega kmetskega šolstva. Smoter, ki sem ga imel pri pisanju tega sestavka, je bil jedino le ta, da bi v prid in pravo korist kmetskega stanu pojasnil razmere ljudskega šolstva na deželi, ter pripravil ravno pot urejenju šolskih postav po razmerah, ki jih zahtevajo praktične potrebe na deželi, katere se bodo morale resno pričeti, ako hočemo, da se ljudska šola jame razvijati v povzdigo prave omike in kmetskega blagostanja.

„Poskusite vse, in kar je dobrega obdržite!“ Ta izrek bi se moral porabiti zlasti pri izvrševanju šolskih postav na krajne šolske razmere po deželi. Šolske postav, katere imajo veliko dobrega, sem ter tja tudi izvrstnega na sebi, se ne morejo za vse šole, niti za vse kraje in okoliščine jednako porabiti. Kakor vsaka postava sama na sebi nij čisto jasna, marveč se je mora tolmačiti, ter prirediti doličnim razmeram, tako nijso tudi šolske postav po vseh razmerah in okoliščinah na deželi uravnane, kar se mora pa zgoditi, ako hočemo, da šolski napredek nij samo v „idealu“, na videz, marveč istinito dejanski. Saj uže narodni pregovor pravi, da se mora obuvalo ravnati po nogi, ne pa noga po obuvalu. Ker je pa šolski napredek zavisen v prvej vrsti od rednega šolskega obiskovanja, hočem najprvo spregovoriti nekoliko o obiskovanju šole, kakor

ga zahteva postava sama in o fakičnem izpeljevanju te postave. Odstavek šolskega zakona, ki govori o šolskem obiskovanju otrok, se glasi: „starši ne smejo svojih otrok pustiti brez pouka, dolžnost šole obiskovati trpi na Kranjskem od konca šestega do konca dvanajstega leta, iz šole se ne smejo otroci izpustiti, dokler ne umejo dobro brati, pisati in računati“. Po tej postavi morajo torej vsi otroci brez razločka šolo obiskovati. Tukaj nastane pa vprašanje, jeli se ujema ta postava z mero-dajnimi faktorji, ki imajo pri tem veljavno besedo, jeli jo je mogoče v obče praktično in vso gladko izpeljati? Ako to nij mogoče, je postava le na papirji in ostane zmiraj še „pium desiderium“. Ljudska omika je pa na slabejši stopinji, kakor je bila, po pregovoru, kdor ne napreduje, ta ne zaostaje samo, ampak gre rakovo pot. Kake razmere nahajamo na deželi v tej zadevi? Tu naj navedem za izgled dve šoli v Novomeški okolici na pr. jednorazredno šolo v Šmihelu in dvorazredno šolo v Mirnej peči. V Šmihelu je 387 za šolo godnih otrok v 34 vaseh; od teh vasij je 13 s 160 otroci menj kot jedno uro oddaljenih od šolskega kraja, vse druge vasi z 227 otroci so čez jedno uro oddaljene; torej ostane 227 otrok brez pouka. V Mirnej peči je 37 vasij s 531 otroci, od teh vasij je 17 z 264 otroci menj kot jedno uro oddaljenih od šolskega kraja, vse druge vasi z 267 otroci je čez jedno uro oddaljenih od šole, torej ostane zopet 267 otrok brez pouka, ker se ti otroci postavno v šolo siliti ne morejo.

Smoter, ki ga naznanja, kakor smo zgoraj čitali, šolski zakon, se ne da po tem takem v obče doseči. Oviram zaradi oddaljenja vasi čez jedno uro od šolskega kraja, se zamore pa na drug način v okom priti, ki ga

nam kaže zopet sama postava; odstavek tega zakona se glasi: „Javna ljudska šola se mora povsod napraviti, kjer biva v vasi, ali v več vaseh, selih ali posameznih hišah jedno uro na okolo po petletnem povprečnem računu več ko 40tero otrok, ki morajo čez pol milje daleč hoditi v šolo.“ Da bi se pa s tem ljudstvu ne nakladala velika plačila, izpeljala bi se lahko ta postava tako-le: naj bi se za vse čez jedno uro od šolskega kraja oddaljene vasi v največji vasi tega okrožja ustanovila ekspozitura. Nastavi naj se v tej vasi učitelj ali podučitelj in vzame v najem za šolo pripravna privatna hiša, ali pa naj se, ako se take hiše ne dobi, sozida z majhnimi stroški šolsko poslopje. To bi bilo sploh bolj praktično, kakor večrazredne šole v taci krajih ustanovljati, kjer je veliko vasi čez jedno uro oddaljenih od šolskega kraja.

Ako so pa še tako prilično okrožene, da nijmajo otroci čez jedno uro do šole, in ako so vsi uzroki nerednega šolskega obiskovanja zaradi velike daljave odstranjeni, nastanejo vendar zopet drugi uzroki, ki ovirajo redno šolsko obiskovanje. K tem prištevamo deloma malomarnost, deloma pa tudi dokazano revščino staršev, da ne morejo začetkom šolskega leta svojim otrokom omisliti potrebne obleke in obuvala. K tem uzrokom prištevamo dalje tudi elementarne nezgode v vsacem letnem času, osobito pa v jeseni in po zimi. V nekaterih krajih nastane na cestah in potih po dolgem deževanju velika voda, ali pa tako slaba pot, da je komunikacija, še odrasčenemu nemogoča. Po zimi zamete pa sneg zopet pota, tako, da otroci ne morejo v šolo, ali je pa taka zima, da bi otrok lahko na poti zmrznil.

Končno se pa v nekaterih časih opravila na kmetih tako nakopičijo, da zopet nij mo-

Listek.

Zmešnjava na zmešnjavo.

Burka v 5. dejanjih. Spisal A. Kotzebue, preložil Jos. Cimperman.

Najnovejša logika našega nemškega deželnega odbora! Dramatično društvo opravičeno je štirikrat vsak mesec igrati v deželni gledališči. In sicer dvakrat na nedeljo, dvakrat pa na delavnik. Ker se pa nemškim našim gledališčarjem v obče slabo godi, tako da leto za letom prav revno izhajajo, izreklo se je dramatično društvo, da hoče vsak mesec samo dvakrat igrati in sicer dve nedelji. Ali modrost našega deželnega odbora seza dalje kot do ljubljanske Šiške; ta modrost izdala je v tej zadevi odlok, da ima dramatično društvo sicer tudi pravico dvakrat na mesec igrati, ali če se bode samo dvakrat igralo, igrati se mora jedenkrat

na nedeljo, drugikrat na delavnik. Dobro, prijatelj! Če sem jaz tebi dolžan sto goldinarjev in ti imaš tako dobro srce kot ga ima dramatično društvo, in dejal bodeš, da nečeš sto goldinarjev, temveč samo petdeset, vlekel te bodem pred logično dušo našega deželnega odbora, pred gospoda Deschmanna, ter prosil razsodbe. A gospod Deschmann bode izdal odlok, da si sicer opravičen mestu 100 gld. vzeti tudi samo 50 gld.; ali če hočeš imeti samo 50 gld., dolžan sem ti jaz potem plačati samo 25 gld. — Taka je najmlajša logika starega našega deželnega odbora!

Igra „Zmešnjava na zmešnjavo“ se sicer v nemškem izvirniku ne imenuje „Unsinn auf Unsinn“. Ali če bi jej bil Kotzebue postavil ta naslov na čelo, pregrešil bi se ne bil čisto nič proti svetej resnici. Te neslanosti spisale so se v tistih časih, ko je po Nemškem vladal še Heinejev „churfürst“ in ko se je ljudstvo

le tedaj smijati smelo, če se je smijal deželni vladar. Te bedarije pisale so se tedaj, ko je cenzura smijanje ravno tako regulirala, kakor je regulirala prosto mišljenje in svobodni duh! A to je v Nemcih zdaj uže vse pozabljeno in niti živ krst ne povpraša več po teh zmešnjavah, ki so tako otročje in tako „narejene“, da bi se celo mej otroci poprej razmotali, kot v petih aktih. A tu nastopajo odrasčeni ljudje, tako da mora gledalec neprenehoma zdihovati: moj Bog, je-li mogoče, da je odrasčen človek tako najivno bedast! Čemu nam prelagate take smeti na slovensko? Pri tem vkusu bodete kmalu zahtevali, da naj občudujemo Wernerjeve ali Müllnerjeve krvave drame v slovenskih prevodih! Koliko sto in stokrat prosili so se uže naši prelagatelji, da naj prelagajo samo dobre stvari, a do zdaj prelagali so nam take-le „zmešnjave“ ter pustili v miru dobre igre, katerih se nahaja obilo

goče otrokom za nekoliko časa redno šolo obiskovati, tako n. pr. za časa setve in žetve, deloma jih povabijo starši pri tem delu na polji, deloma pa za varuhe doma. — Vsled teh nezogibljivih redno šolsko obiskovanje ovirajočih postavno pa opravičenih uzrokov, nij mogoče učitelju pri najboljše volji učni red do zadnje pike izvrševati, ker se mora učna stvarina vsak dan ponavljati, ako se hoče uspeh doseči pri poučevanju. (Konec prih.)

Iz kranjskega deželnega zbora.

XIII. (zadnja) seja 22. oktobra 1881.

Poslanec vit. Gariboldi poroča v imenu upravnega odseka o poročilu deželnega odbora in nasvetuje, naj se deželnemu odboru naroči, da z vso odločnostjo vnovič dela na to, da se izvede postava od 2. januarja leta 1869. o napravi velikih občin in da pritrdi sukcesivnej izpeljavi te postave. Nadalje nasvetuje v imenu odseka, da se sl. deželna vlada vnovič naprosi, da v prihodnjem zasedanju deželnega zbora predloži deželno postavo o razdelitvi pašnikov in menjevalnih zemljišč.

Deželni predsednik Winkler pravi, da je vladi težko izpeljavo te postave pospešiti. Postava jako natančno določuje, da mora vsaka glavna občina šteti najmenj 3000 duš. Deželni odbor predložil je l. 1874. operat, a v tem, akoravno obseza okraje Postojno, Kranj, Radovljico, Kamnik in Ljubljano, štejejo glavne občine le izjemno 3000 duš, večina pa komaj 1000 duš. To pa ne ustreza nikakor nameri in duhu postave od l. 1869. Zato je vlada naročila okrajnim glavarstvom, da o tej zadevi zaslišijo posamezne občine. Dozdaj je sicer uže došlo mnogo poročil o izjavi občin, mnogo jih pa še manjka. Kadar dojdejo vse, potem se le bode mogla vlada, in sicer tako, kakor to zahteva dotična postava, potrebno ukreniti. Predložiti za vso kranjsko deželo jednako postavo o razdelitvi pašnikov je pri tako različnih kulturnih odnošajih posameznih delov kranjske dežele jako težko. O tej zadevi bode določilo sl. ministerstvo za kmetijstvo in se bode potem dotična postava v posvet zboru predložila.

Poslanec Svetec: Jaz se moram odločno izreči zoper postopanje deželnega odbora pri skladanju velikih občin. Delal je deželni odbor popolnem zoper princip postave, kajti v nekaterih krajih je napravil prav velike občine, v drugih pa pustil prav majhne. Neke občine imajo po 3000 duš, mej temi pa so tudi občine, kakor Višnja gora s 400 dušami. Ta občina je manjša, kakor katastralna občina

in jaz vprašam, kako bode tak pritiskovec mej velikimi občinami zamogel svoj posel opravljati. Jaz bi tedaj sl. c. kr. vlado opozoril, da takemu prestopku postave svoje potrditve ne da.

Poslanec Dežman v daljšem govoru vlado dolži, zakaj nij poučila deželni odbor, če nij zložil občin prav.

Deželni predsednik Winkler pravi, da je našel elaborat deželnega odbora v arhivu, ko je prišel na čelu deželne vladi. Tedaj se nij njegov prednik, ki je imel elaborat nad štiri leta v rokah, upal kaj ukazati, kajti dobro je vedel, da nasprotuje postavi. Deželni predsednik izjavlja nadalje, da je on vsaj toliko ukrenil, da so se občine zaslišale in da se bode na podlagi teh zaslišanj dalje moglo postopati.

Poslanec Svetec: Gospod Dežman se izgovarja, da vlada nij poučila deželnega odbora, jaz pa mislim, da bi to moral deželni odbor sam vedeti, ali da tega le nij hotel. Deželni odbor trdi, da so interesi mest in trgov različni, a to razen Ljubljane nikjer ne velja. Saj poznamo vendar pregovor: Kadar gredo kmetje na polje, meščanov nij doma. Za Višnjo goro ne bi bilo nobene škode, če bi nje župan tudi v Dednem dolu stanoval. Sostava glavnih občin, kakor jo je ukrenil deželni odbor, je zoper postavo. Ali naj se zlože tolike občine, da bodo zmožne izvršiti njih nalog, ali naj ostane vse pri starem.

Poslanca Dežman in vitez Kaltenegger zagovarjata sestavo glavnih občin po elaboratu deželnega odbora. Potem se sprejmo predlogi upravnega odseka.

K oddelku poročila deželnega odbora, v katerem se naznanja, da se je izrekla dr. vitezu Schöpplu za njega izvrstno službovanje v zemljiščno-odveznih zadevah zahvala dežele, oglasi se dr. Poklukar. Govornik izjavi, da se on ne more v svojem in v imenu svojih volilcev pridružiti tej zahvali, kajti delovanje g. viteza Schöppla, akopram je veljalo jako mnogo, vzbudilo je veliko nezadovoljnost pri prebivalcih radovljiškega okraja in je končno določbo jako zavleklo.

Dr. pl. Schrey z obilimi frazami hvali delovanje g. Schöppla.

Deželni predsednik Winkler pravi, da je bil Schöppel vesten uradnik, da je cesar sam njegovo izvrstno službovanje priznal, da tedaj sodba o njegovem delovanju nij umestna, ko bi hotel soditi deželni zbor.

Dr. Poklukar pravi, da nij imel namena provocirati debato, da pa ostane pri tem, kar je prej izjavil.

mej Nemci, Poljaki, Čehi, Rusi, Srbi itd. Naša dolžnost je torej, da zopet in zopet javno pokaramo to nenaravno postopanje slovenskih prelagateljev!

Gospod Cimperman boleha še na drugej slabosti! Če nam v svojem prevodu slovenska zakonska in njiju hčer Dragano na oder postavi in če jim dodá še Grozdenko, „ki Preširna prebira“, potem je občinstvo opravičeno meniti, da ima slovensko rodbino pred seboj. Zdaj pa naj človek pogleda ta dva zakonska, ki se vedno in tudi pri najhujših prepirih vikata! Za Boga, kje živi slovenska rodbina, v katerej bi se oče in mati vikala ter si dejala: vi ste tepec, vi ste prismoda! Uže narava sama mora vsakega privedi do zavesti, da se kaj takega na slovenskem odru počenjati ne sme!

In pa še le ta jezik, ki je kolikor le

mogoče nenaraven! Če moramo poslušati vprašanje: gospica ali ste mi dobra? je še prenesemo; ali če pa moramo pogoltniti frazo: mladi mladec, imamo občutke, kakor da smo pogoltnili sveder, ki nam potem svedra po želodci okrog! Da bi si naši prelagatelji vendar uže jedenkrat zapomnili, da občinstvo po galerijah in parterji ne ume prav čisto nič staroslovenščine! Kdor si je pri gospodu Levstiku izposodil par izrazov, le-ta še ne piše Levstikove proze. Gospod Cimperman je priden delavec in njegovi prevodi bili bi prav dobri, da bi le pisal jezik, ki je zdaj v navadi pri nas!

Sedaj moramo spregovoriti še o igralcih, o katerih po vsej pravici trdimo, da so z dobrim svojim igranjem slabo burko na vršini obdržali. Gospici Nigrinovi odlikujeta se še vedno s pametno igro in s čistim izgovarjanjem. Gospa Gutnikova nij bila disponirana

Za zahvalo g. Schöpplu glasujejo potem nemški poslanci.

V imenu gospodarskega odseka poroča poslanec Dežman o predlogu poslanca Detele, naj se v Ljubljani ustanovi kmetijska šola, in naj se deželnemu odboru naroči, da v prihodnjem zasedanju predloži deželnemu zboru načrt, kako se ima ustanoviti kmetijska šola. Večina odseka predlaga, naj se predlog g. Detele izroči deželnemu odboru, da o njem razmišlja in o tem deželnemu zboru poroča. Nemška večina se ve da s tem predlogom hoče pokopati kmetijsko šolo v aktih deželnega odbora. (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 7. novembra.

V 14. dan t. m. snide se državni zbor. Grof Hohenwart sklical je uže ude parlamentarnega eksekutivnega komiteja na Dunaj v posvetovanje.

Vedno se še mnogo govori in piše, da pride Andrassy za ministra za vnanje zadeve.

Češki „Pokrok“ prinaša dolg članek pod naslovom „unum necessarium“ ter pravi, predno se bode državni zbor obrnil od političnih k popolnem kmetijskim vprašanjem, rešiti se mora „unum necessarium“, to je, vlada mora v soglasji z večino ugoditi pravičnim zahtevam slovanskih narodov: „Aby společným působením nynější vlády a nynější většiny na říšské radě vyhovělo seco nejrychleji oprávněným a spravedlivým požadavkům národa našeho i jiných národů německých, kmenu německému při tom nijak neobližujíc.“ — Tudi naših poslancev bode torej prva in glavna naloga, da se potezajo, da dobimo v prvi vrsti slovenske šole in slovensko uradovanje, to naj bode zanje „unum necessarium“; potem še le naj se obrnejo k drugim vprašanjem.

V slednjem času izdani zakonik za c. kr. vojno prinaša cesarjevo potrdilo provizornega vojnega zakona za Bosno in Hercegovino. Po tem zakonu so vsi deželani v Bosni in Hercegovini zavezani, da od 24. leta naprej se udeležujejo osobno obrambe dežele in monarhije. Po tem zakonu je bosanska armada samostalna in ne del skupne armade.

Vnanje države.

Ruski listi se jako toplo potegujejo za srbskega metropolita. „Novoje Vremja“ pravi, da so belgradski uradi delali, kakor da bi bili v avstrijske službi. List Kamarovega pa ostro graja Milanovo postopanje proti metropolitu.

Francoska zbornica izvolila je Brissona definitivnim predsednikom. Gambetta bode zdaj moral prevzeti ministerstvo. Ugiblje se le ali bode prevzel kak portfelj ali ne. Jedni trdijo, da ne prevzame portfelja, ker mora ministerstvo voditi, varovati jedinstvo kabineta in

ta večer, govorila je pretiho. Gospod Hudorovič napreduje, a zapomni si naj, da se vojak, če je tudi major, vselej odkrije, kadar stopi v salon, v katerem govori potem z gospicami. Ravno tako je gospod Danilo mnogo bolje igral, kot prej kedaj. Gospod Kajzel izvrševal je ta večer rolo, ki nij bila prav hvaležna. A igral je dobro, kakor vselej. Jako nam je dopadal gospod Sršen, ki je v istini dobro igral. Upamo, da ga kmalu zopet vidimo na odru. Drugi igralci so zadostovali.

Občinstva je bilo obilo in prav hvaležnega. Nemške lože bile so prazne, kakor vselej. A to nas je malo brigalo! Da je peščica ljubljanskih Nemcev uže od nekdanj sovražna vsake narodnej stvari, dobro vemo, no pa zagadelj Slovenstvo še ne bode poginilo! Ta mesec bode še jedna slovenska predstava! Dr. I. T.

čuvati nad vnanjo politiko; drugi pa trdijo, da mora prevzeti portfelj, drugače nastal bo mej njim in Grévyjem antagonizem.

Na otoku **Malti** je zdaj ljudstvo jako razburjeno proti Angležem, ker hoté siloma upeljati angleščino v urade. Pred kratkim se je zbralo v Florijani okolo sedem tisoč prebivalcev v zborovanje in govorili so pri tem shodu jako sovražne govore proti Angležem. Policija je zborovalce morala s silo razgnati, a ljudstvo je vpilo po ulicah: „Italija naj živi! Živel laški jezik! V prah z divjaki evropskimi!“ Angleške kraljice Viktoriji poslali so od 15.000 prebivalcev podpisano prošnjo, naj bi se konec storil despotičnemu postopanju angleških uradnikov.

Dopisi.

Iz Toplice pri Rudolfovem. [Izv. dop.] Bolj žalostnih razmer, kakor so tukaj pri nas, nij gotovo v nobeni občini. Naše kopališče, katero bi moralo biti vendar nekakov vzgled drugim vasem, gre zmirom rakovo pot. Šola zida se že šest let ali žalibog do danes nij še prišlo do nikacega uspeha, prepričani mej Topličani krivi so, da se še šola zidati nij začela. Zdanja šola je v poslopji, katero je bolj spodobno za stanovanje volom in kravam, kakor za poučevanje. Kljub temu nij našim Topličanom mar, da bi se resno dela poprijeli.

Toda ne le samo v zidani šolskega poslopja so naši občani nemarni, še bolj mrtvi so v narodnem oziru. Kadar pride tukaj govor na narodnost, odgovori ti vrli Topličan: Kaj meni mar narodnost, da imam le pečena piščeta — imam dovolj! Večkrat sem opazoval, da so v pretečeni kopeljni perijodi narodni gostje hoteli spreobrniti tukajšnje ljudi, ali vse bilo je bob v steno! — In kaj še hočejo ti ljudje zdaj upeljati? Na vse kriplje prizadevajo si upeljati nemški jezik v tukajšno ljudsko šolo. Se ve, da nekateri nasprotujejo, toda izjeme so redke. Mej onimi, kateri se za nemščino najbolj potegujejo, odlikuje se mož, kateri sliši na ime Janez Pršina. Mirne ljudi v gostilnah napade in jim usiljuje svoje smešne, bedaste nazore. To je revše! Pošljite vaše otroke v bližnje kočevske Poljane, tam bodo imeli gotovo dovolj priložnosti, se blaženega nemškega jezika naučiti! Potem pa jim kupite koš s sladkorjem in pomarančami in pustite jih, naj po Toplicah blaženo nemščino v oblaki „hoch — nieder“ razširjajo! Vi pa Topličanje, če vam je še količkaj mar za čast starih Toplic, izbacnite g. Pršina pri prihodnjih volitvah iz občinskega odbora. G. Pršina vam pa svetujemo: zapustite Toplice in preselite se v bližnje Kočevje — morebiti, da tam priležnejša tla za vaše primitivne nazore dobite! (Prosimo večkrat kaj! Take podeželne nemškutarčke vedno radi na srmo-tilni oder postavljamo Ur.)

Iz Solčave 1. novembra. [Izv. dop.] Pri nas so redko kaj pripeti, kar bilo bi dostojno javnosti.

Pretekli mesec pa je pri nas umrl zasluženi g. župnik — Janez Janec, rodom Kranjec in sicer iz Dolenjskega Studenca doma. 12. septembra je v miru zaspal, 14. pa je bil sprevod, kakeršnih tukaj malo doživimo. Bilo je z g. dekanom iz Gorenjega grada 10 duhovnikov. G. dekan je govoril govor na grobu pokojnika. V tem govoru je nam farmanom naznanil, da je pokojni g. župnik bil v duhovnika posvečen 1837. l. Potem prišel je v Solčavo 27. aprila 1847. l. tako, da je več ko 34 let tukaj pastiral. Slaboten je bil že davno, pa vendar je svojo službo vedno zvesto opravljal. V zadnjem času bil je zelo

nadložen. Stara bolezen — griža, bila mu je v veliko težavo. V spomladi napadla ga je gluhot. Oglušil je g. župnik tako silno, da nij slišal zvonov in orgel v cerkvi: samo pismeno smo mogli z njim občevati.

Zapustil je lepo premoženje, katero je bilo ocenjeno nad 3000 gld.; se ve da brez suhega denarja, katerega bilo je v zlatu in srebru nad 5000 gld. Pa vse to nas malo briga, mi farmani solčavski bomo dolgo govorili o pokojnem g. župniku: „Bog mu daj večni mir! Bil je gospod, kakeršnih je malo“.

Kar se pa družega tiče, je pri nas bolj slabo, čim dobro. Živina je navadno draga, če jo kmet kupuje, kakor n. pr. zdaj jeseni; kadar jo pa prodaja, je cena ko slama. Vino radi pijemo, pa je silno drago pri nas in novo nič ne bo cenejše. Les, stara in naj važnejša podpora naša, bo s časom prišel ob vsako veljavo. So ga začeli iz Valahije in Bosne voziti, torej jim naših plavov nij treba. Samo za tožbe imamo mnogo denarja: tožujemo se pa prav pridno, kakor se spodobi jezičnim Slovincem.

Burja.

Domače stvari.

— (Prvi letnik „Slovenskega Naroda“) od l. 1868. si je nekdo mej boleznijo ranjcega urednika Josipa Jurčiča izposodil, a do zdaj ga ne še vrnil. Prosimo tedaj dotičnega gospoda, kateri iz pozabljivosti še nij vrnil tega izposojenega lista, naj nam prav kmalu ga vrni blagovoli.

— (Pojasnilo.) V „Slov. Narodu“ št. 246 — 28 oktobra stoji „ponižno vprašanje o Vodnikovem spomeniku“, in povedano je dalje: da je l. 1865 porodila se misel, naj se postavi sl. slovenskemu pesniku javni spomenik, da se je nabralo do 4000 gld. — a potem Vodnika pozabilo; dalje se vpraša: kje da je nabrani denar, na koliko svoto je kapital narastel, konečno pa je lepa misel izrečena: da bi bilo čas, nabiranja za ta spomenik zopet pričeti. — Ne leta 1865, marveč uže l. 1857 poklanjali so se doneski za Vodnikov spomenik v Ljubljani in nabralo se je — ne do 4000 gld. — ampak do 1. decembra 1869 l. 2325 gld. 81 kr., koji znesek bil je naložen v hranilnici pod št. 28.435. Gospod Fran Souvan stari sprejemal je doneske in potrdil jih v „Novicah“ kot blagajnik odbora, kateremu bil je dr. J. Bleiweis prvosednik, a g. Jan. Murnik tajnik. Ta odbor razposlal je l. 1869 izskren oklic „Slovincem“, kateremu pridejan bil je načrt Vodnikovega spomenika, katerega stroški proračunjeni bili so od 7 do 8 tisoč gld. Teh oklicev razposlanih bilo je nad 1000 mej domoljube in slovenski svet zvedel je takrat, koliko je denarja in kje da je in koliko bo treba, ter s podpisov tudi, kedo se najbolj zanima in dela za Vodnikov monument, ter v čegavih rokah so nabrani novci. Naj sledi zdaj stvarni odgor: Kapitala za Vodnikov spomenik narastlo je, z obresti do konca tega l. 4315 gld. 78 kr. — Ta kapital je zdaj naložen pri obrtnem pomočnem društvu po 5% pod fol. 144 glav. knjige. Knjižico pa hrani g. Ivan Vilhar v blagajnici Slov. matice. Zdaj, ko se bliža 125. letnica za Vodnika in se bliža čas, ko bo mogoče dobiti primerni prostor za slavnega Vodnika spomenik, treba je iti na delo, da se nabere dovoljni kapital; ta misel vodila je pred tremi tedni odbor čitalnice v Šiški, da se je do g. dr. Janeza Bleiweisa viteza Tersteniškega s prošnjo obrnil, da i on podpira ter v No-

vicah sproži nujno to stvar, kar je prečastiti gospod s radostjo obljubil, ker se to delo odlašati ne da, ako se hoče narod obraniti očitanja, da je nehvaležen. Fr. Drenik.

— (Pojedino o priliki otvorenja nove mestne klavnice) napravili so ljubljanski veliki mesarji v F. Štrukeljevej gostilnici. Razen vseh mesarjev, ki koljejo veliko živino, bili so navzočni: župan Laschan, mestni odbornik Doberlet, mestni inženir Wagner, in mestni komisar Tomec. Napitnic v slovenskem in nemškem jeziku je bilo mnogo. Omenimo le nekatere. Gospod hišni posestnik Štrukelj napil je županu Laschanu; le-ta mesarijem ljubljanskim; hišni posestnik in mesar g. Slovska ljubljanskemu prebivalstvu, g. Tomec v humorističnem govoru ljubljanskim mesarijem, Doberlet pa soprogam mesarjev, ki z enakim trdom kot možje sodelujejo pri njih obrtu. Gospod mesar Počivalnik poklonil je svojo napitnico starostam ljubljanskih mesarjev, domačim narodnim možem, Slovsu, Štrukelju in Dimniku. Pele so se z navdušenostjo slovenske pesni; a vsi gosti so hvalili gostoljubno Štrukeljevo hišo. — Pomagači ljubljanskih mesarjev slavili so veseli dan otvorenja klavnice pri večerji, katero so jim napravili gospodarji v gostilnici pri „Jarneji“.

— (Državne izpite) iz gozdarstva imeli so zadnji teden gozdarski elevi iz Kranjske, Štajarske, Koroške, Goriške, Istre in Primorja. Predsedoval je komisiji c. kr. gozdni svetovalec pri deželni vladi, g. Goll. Večina izprašanih kandidatov je izpit prestala, nekaj pa jih tudi nij bilo aprobiranih.

— (Prašiča je zaklal) v petek zjutraj neki gostilničar na Žabjaku. A ker je veljala uže nova postava, da se odslej mora vsaka živina v Ljubljani zaklati v novej klavnici, imel je mestni magistrat sitno nalogo, da je gostilničarju prašiča uže razdeljenega konfisciral. Gostilničar bode moral poleg tega, da je zgubil prašiča, še plačati veliko kazen. Torej gostilničarji bodite pametni in ne napravljajte sami sebi nepotrebne škode.

— (Prašiči) se iz Kranjskega še vedno izvažajo. Zadnjo soboto pripeljalo se je iz Dolenjskega zopet do 200 prašičev na kolodvor gorenjske železnice, od koder so se odpeljali na Tirolsko. Dozdaj se je najmenj uže do 2000 prašičev po istem potu odpeljalo iz Kranjske. Domači mesarji in gostilničarji niso te kupčije nič kaj veseli, tembolj pa naši živinorejci kateri svoje blago dobro prodajajo.

— („Vrtec“) časopis s podobami za slovensko mladino, prinesel je za mesec november naslednje gradivo: Molitev za mater, (pesen zl. Radoslav); — Plemenito srce (povest); — Vsejani novci (povest, spisal Joz. Gradačan); — Na vernih duš dan (s podobo); sp. Ljud. Tomšič); — Požgan plot (povest, sp. Joz. Gradačan); — Andrej Hofer (zgodovinski spis); — Arabija (z dvema podobama); — Mlečno drevó (prirodopisni sestavek); — Razne stvari kratkočasnice, slovestvene novice. — „Vrtec“ stoji za vse leto 2 gld. 60 kr.; za polu leta 1 gld. 30 kr.

— (C. kr. poveljništvo pomorskega arzenala) v Pulji razpisuje, da potrebuje za 1882. l. 500 kub. metrov macesnovih tramov. Obravnava o pisanih ponudbah bo dne 30. novembra t. l. ob treh popoldne pri c. kr. poveljništvu omenjenega arzenala. Natančna razjasnila daje tudi trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani.

— (Štajersko društvo v pospeh umetne obrtnije) v Gradci napravi od dne

1. do 24. decembra t. l. razstavo novih umetno obrtnijskih stvari, katere so se izdelale na Štajerskem in v sosednih planinskih deželah. Oglasbe za to razstavo se sprejemajo do 15. novembra t. l. in natančni pogoji se zvedo tudi v pisarni trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani.

— (Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.) Gdč. Amalija Drenik, dosihmal začasno v Šmartinem pri Litiji, učiteljica na rudnijski šoli v Trebovljah na Štajerskem, na nje mesto pride gdč. Pavla Pfeifer iz Postojne. Izprašane učit. kandidatije so umestene: gdč. Albina Böhm je pomožna učiteljica na II. mestni šoli v Ljubljani; gdč. Pavla Lasnik učiteljica v zavodu Huth.; gdč. Antonija Janohna v zavodu Rehn. — Gosp. Lukas Jelenec pride začasno v Hotič. G. Rozman iz Podkrajja v Budanje na Vipavskem in g. Rojec iz Budanj za II. učitelja v Vreme.

Narodno-gospodarske stvari.

Iz Žavca [Izv. dop.] Koncem avgusta t. l. sem poročal v vašem cenjenem listu o hmeljarstvu in hmeljni letini v naši Savinjski dolini ter poudarjal, kako uspešno je pečati se z nasajo hmelja. Ravno zdani jesenski čas, o katerem je najugodnejši čas za pripravo hmeljnega polja, opozorim drage sosedne in kmetovalce blizu in daleč v imenu našega „južnoštirskega hmeljarskega društva v Žavci“ na to, kako imenitno je ne prezgodaj v jeseni, pa tudi ne prepozno spomladi rigolirati; sploh se rigoliranje spomladansko iz mnogih vzrokov menj priporoča, kakor pozno jesensko. Naj priličnejši čas zemljo za hmeljno polje rigolirati (šitihati) je tedaj, kadar začne zemlja po malem zmrzovati; jesensko deževje zemljo prezgodaj vrabljenjo zopet zabije in plevel v prihodnji spomladi hitreje raste, kakor hmeljne rastline; pozno rigoliranje pa ima ta dober nasledek, da se plevela korenine do živega izkopajo, katere zimski mraz na površji popolnoma zamori in zemljo kaj lepo vrablja. Pozno spomladi si hmeljišče pripravljati, pa užo za tega delj ne kaže, ker o tem času kmeta drugo delo na vse strani pritiska, da ne ve, katerega bi se prijel. Če želi ta ali drugi kakih pojasnil, naj razodene svoje želje „južnoštirskemu hmeljarskemu društvu v Žavci“, katero bo vsem vprašanjem rado ustrezalo in pismena ali ustna pojasnila izdajalo. V pouk in spodbujanje novim hmeljarjem ima naše društvo meseca novembra t. l. v Žavci občni zbor. V govorih, razlagi in razkazih hoče poučevati in pojasnovati pomen hmeljarstva z ozirom na zdanji kmetijski denarstveni stan. Po zborovanju se bodo razkazovale primerne sušilnice, katere so hmeljarju to, kar so vsakemu človeku oči v glavi. Le primerne sušilnice dajo lepo blago in vzdignejo hmelju ceno. Vabijo se torej k obilnej udeležitvi občnega zbora (čas, dan in ura se posebno naznauita) prav uljudno vsi čestiti kmetovalci in drugi, kateri se za to stvar zanimajo. Zatorej ključem kakor prijatelj svojega sosedu in človeštva: Vzdržite se in hajdi na delo! Podajmo si bratovsko roko in podpirajmo se vsestransko, ker zadnji čas je užo, da začnemo delati za lastno srečo, da se ukoreninimo v hiši poštenega in pridnega davkoplačevalca užo davno zaželeni blagostan ne le po Savinjski dolini in domovini naši štajerski, temveč tudi mej prebivalci sosednih pokrajin. Bodimo jedini, ker le jedinstvo pravo moč rodi! Bog daj srečo in uspeh.

Janez Hausenbichler.

Tuji:

6. novembra:

Pri Slonu: Schwitzer z Dunaja. — Javorinski z Pole. — Offenheimer iz Trsta. — Sonnleithner iz Sarajeva.

Pri Maliči: Schein z Dunaja. — Glas iz Himelbrauna. — Pringer iz Gradca. — Majdič iz Braunburga. — Wenig iz Brna. — Volk z Dunaja. — Lazarffy iz Gradca. — Lutna iz Warmsdorfa. — Savinschegg iz Sauerbruna. — Ahsbahn iz Gornjega Štajerja.

Dunajska borza 7. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	gld.	80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	"	80	"
Zlata renta	94	"	20	"
1860 drž. posojilo	133	"	—	"
Akcije narodne banke	829	"	—	"
Kreditne akcije	367	"	20	"
London	118	"	45	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	37 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	59	"
Državne ma. ke	57	"	95	"

Metliško vino!

V metliškejši proštiji na Dolenjskem je kacic 112 hektolitrov ali 200 avstrijskih veder dobrega letošnjega vina po ceni na prodaj.

D. Trček,
prošt.

(632—2)

Prodaja vina.

Iz 1881. leta belo vino	gld.	11.—
" 1880. " " "	"	12.—
" 1879. " " "	"	15.—
" 1880. " pravo vinsko žganje	"	32.—
" 1880. " prava slivovka	"	38.—

Oferira se pr. hektoliter.

Josip Kravagna,
v Ptui, Štajerska.

(625—2)

Svetnoslavna

Kreutzbergova menažerija

v Ljubljani, na Kolizejskem trgu

je odprta

vsak dan od jutra
do 10. ure zvečer.

Ob

3. in 5. uri popoldne
se pitajo zveri

in se vrše

predstave

v centr. kletki.

Več povedo plakati.

Spoštovanjem

(622—3) Albert Kreutzberg.

Cené ure!

Po poštnem povzetju pošiljam in če poslatev ni dovoljna, dam denar nazaj. Vsako naročilo je torej neriskirano.
1 cylinder-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 12 — zdaj gld. 5.25.
1 anore-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 15 — zdaj gld. 7.25.
1 srebrno anore-uro z verižico; prej gld. 25 — zdaj gld. 11.25.
1 srebrno remontoir-uro-Washington z verižico; prej gld. 30 — zdaj gld. 15.
Zlate ure za gospe; prej gld. 40 — zdaj gld. 20.
Zlate remontoirs; prej gld. 100 — zdaj gld. 40.
Jamči se za 5 let.

PH. FROMM,

Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse gegenüber der Wollzeile, Wien.

(5+4 5)

Naložilne in spekulacijske kupčije

v vseh kombinacijah se po prijazno rečenih in diskretno po originalnih kurzih oskrbe po bančni hiši administracije „Leithe“ (Halmai), Dunaj, Schottenring 15. (620—3)

NAJBOLJŠI PAPIR ZA CIGARETE JE LE HOUBLON

FRANZOSKI IZDELEK.

!! SVARI SE !!

PRED PONAREJEVANJEM.

Ta papir je pravi samo tedaj, ako ima vsak list znamenje LE HOUBLON in vsak karton spodaj stoječe varstveno znamenje in signaturo.

Cawley & Henry
Propriétaires du Brevet.

CAWLEY et HENRY, jedini fabrikantje PARIS.

Slabotnega starčka in mladega moža slednja življenja pomoč.

Moj 80 letni mož in jaz, ki sem zdaj 74 let stara, midva oba sva prišla ob vse moči in davno bi užo ne bila živela več, da nijsa Iv. Hoffovo sladnega izlečka zdravstveno pivo, ki so ga nama priporočili, rabila in ga še rabiva. Nama obema je dalo le to sladno pivo moč in življenje in midva izrekava fabrikantu najglobokejšo zahvalo. Najina želja je, da se ta izjava v interesu starih in telesno slabotnih osob priobči in pripravljena sva tudi na ustna vprašanja odgovarjati.

Charlotte Ewald, roj. Heinrich,

(žena upokoj. sedlarja iz cesarske konjarnice), Moabit, Cerkvene ulice št. 15.

Prosim, da mi pošljete 60 steklenic sladnega piva in 15 zavitkov sladnega bonbona.

C. kr. dvornemu oskrbovatelju gospodu Ivanu Hoffu, komisijskemu svetniku, posestniku c. kr. zlatega križca za zasluge, vitezu visocih redov,

izumitelj

in jedini fabrikant Iv. Hoffovega sladnega izlečka, dvorni oskrbovatelj mnogim knezom evropskim, na Dunaji, fabrika: Grabenhof, Bräunerstrasse 2, pisarna in zaloga: I., Graben, Bräunerstrasse 8.

Uradno zdravstveno potrdilo.

C. kr. osredni odbor itd. Flensburg: Ivana Hoffa sladnega izlečka zdravstveno pivo se je skazalo kot prav izvrstno krepilo.

Major Wittge, delegiranec c. pruskih bolnic.

Svarilo! pri rabi ponarejenih, takozvanih sladnih izdelkov.

Zahtevajo naj se le pravi, 57krat od cesarjev in kraljev in največjih medicinskih veščakov odlikovani priznani Iv. Hoffovi sladni izdelki z varstveno znamko (podoba izumiteljeva), registrirano pri c. kr. kupčijski sodnji v Avstriji in Ogrski. Nepravim izdelkom družih manjkajo zdravilne snovi zelišč in pravo narejanje Ivana Hoffa sladnih izdelkov in lahko po izjavah zdravnikov zelo škodljivo vplivajo na zdravje.

Pravi Ivan Hoffovi sladni bonboni za prsa so v višnjem papirji. Menj kot za 2 gld. se ne pošilja. (518—6)

Zaloga: V Ljubljani: G. Piccoli, lekar, P. Lassnik, H. L. Wencel, specerijska prodajalnica. V Gorici: Peter Venutti, G. Christofletti, lekarja. V Celji: J. Kupferschmidt, lekar. V Mariboru: Max Morie, F. P. Hollasek. V Ptui: Jos. Hahmir, V. Sellenschegg. V Reki: N. Pavacic.